

Verksamhetsberättelse och Aktivitetsplan för gruppering inom Samverkansnämnden

Verksamhetschefsgrupp/annan gruppering som
rapporterar till ledningsgrupp: Hornhinnebanken

Jan Forslid, verksamhetschef
Laboratoriemedicinska kliniken, Region Örebro län

Period: 2020 – 2021

Innehållsförteckning

1. Verksamhet.....	3
2. Möten	3
2.1 Mötesinnehåll	3
2.2 Medlemmar.....	3
3. Aktiviteter under året som varit.....	3
4. Aktiviteter för pågående/kommande år.....	5
5. Mål och tidsplan.....	5
6. Covid-19 samverkan	5
7. Övrigt	6

1. Verksamhet

Hornhinnebanken i Region Örebro län utgör en sjukvårdsregionalt gemensamt finansierad verksamhet med syfte att säkerställa tillgången till hornhinnor för transplantation åt sjukvårdsregionens patienter. För närvarande sker hornhinnetransplantationer endast vid Ögonkliniken på Universitetssjukhuset i Örebro som genomför 134 transplantationer årligen, varav 21% avser patienter som kommer utanför Sjukvårdsregion Mellansverige. Hornhinnebanken utgör en vävnadsinrättning med regelbunden tillsyn från Inspektionen för vård och omsorg.

2. Möten

2.1 Mötesinnehåll

Ej aktuellt, regelbundna kontakter sker mellan regionsamordnarna i Örebro och samtyckesutredarna hos de enskilda regionerna.

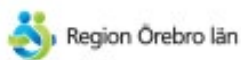
2.2 Medlemmar

Ej aktuellt, samtliga regioner är enligt föreskrift (SOSFS 2009:30) skyldiga att främja donation av vävnader och försörjningen av biologiskt material.

3. Aktiviteter under året som varit

Aktivitetsplanen för 2020 innefattade följande aktiviteter:

- Frysta hornhinnetransplantat, ALTK – Ny metod/rutin upprättad där ögonoperation får frysta transplantat som de förvarar i -20°C för akut bruk.
- Autologa serumdroppar – Ny produkt till patienter efter ordination.
- Ny medarbetare på utredningssidan i Örebro.
- **Corona** – förändrade rutiner. Striktare kontraindikationer vid urval donatorer, utökad provtagning smittprover donatorer, virushämmande lösning vid tillvaratagande av hornhinnevävnad. Halverad tillgång på hornhinnedonatorer till följd av dessa rutiner.
- Upp- och nedgång av metoden vid skärning av DSAEK-transplantat. Problem med utrustningen ger bristande kvalitet.
- Pågående kartläggning rörande CE-märkning av verksamhetens produkter enligt ny EU-förordning påbörjad
- Regionsamordningen är pga sjukdom fördelad på två personer
- Nationellt donationsmöte 20-21 januari – 2020
- Påbörjan av upplärning av ny personal på samarbetssjukhusen
- Vattenläcka föranledde evakuering av renrummet till annan plats från hösten 2019 till mars 2020.

Antal donationer från:

	2016	2017	2018	2019	2020
Örebro län (3 sjh)	79	97	90	87	67
Uppsala	35	30	14	14	13
Västerås	16	30	18	38	7
Värmland	13	6	12	5	1
Falun	16	24	6	10	7
Totalt:	159	187	140	154	95

Mål: 200

Varje donation = 2 hornhinnor

2020

Transplanterade pat från 7-klövern	Antal hornhinnor	Donerade hornhinnor
Örebro + KGA+LBG	24	134
Värmland	9	2
Uppsala	10	26
Sörmland	20	0
Dalarna	14	14
Västmanland	18	14
Gävleborg	9	0
Summa:	104	190

Antalet donerade hornhinnor i 7-klövern överstiger regionbehovet, resterande hornhinneöverskott har transplanterats i Örebro till patienter utanför sjukhusregionen eller sålts (4 st) till andra inrättningar. Detta överskott har nästan uteslutande tillvaratagits i Örebro. (Kassation ej inräkn).

4. Aktiviteter för pågående/kommande år

- Öka antal donationer, främst från samverkanssjukhusen i sjukvårdsregionen, i syfte att skapa en solidarisk och jämlik försörjning av hornhinnor
- Återuppta/förbättra metod för skärning av DSAEK-transplantat efter instrumentbyte
- Se över förutsättningar att skicka preparerade hornhinnor till andra ögonkliniker utanför Örebro
- Fortsatt arbete kring kartläggning av CE-märkta produkter i verksamheten
- Validering av produkter för förvaringslösning och transportlösning

5. Mål och tidsplan

Målet för 2021 är 200 donatorer

6. Covid-19 samverkan

1. Har ni inom er sjukvårdsregionala gruppering (Sjukvårdsregion Mellansverige) hanterat frågor kring Covid-19?

Svar: Ja

2. Om ja; beskriv det sjukvårdsregionala samarbetet. Om nej, förklara gärna kort varför inget samarbete funnits

Svar:

Frågor uppstod då pandemin bröt ut som samhällssmitta om man kunde betrakta en potentiell donator som icke-bärare av Covid-19 och huruvida en sådan eventuell upptäckt smitta kunde överföras via hornhinnetransplantat. I samband med detta infördes en utökad noggrann anamnes på symtom för luftvägsinfektioner och lunginflammationer samt extra provtagning via nasofarynxodling från donatorn vid tillvaratagandet av ögonvävnad. Detta bidrog till att urvalet lämpliga donatorer sjönk kraftigt. Dessutom uppstod brist på inflöde av vävnad via våra samarbetssjukhus då flertalet av dess personal arbetar som intensivvårdssjuksköterskor och dessa hade inte alls längre möjlighet att avsätta tid för att utreda lämpliga vävnadsdonatorer.

3. Om ja på fråga 2; Anser ni att samarbetet bidragit till en bättre hantering än om frågan togs enbart inom er egen region? Beskriv goda exempel.

Svar:

Samarbete eller inte i sjukvårdsregionen gällande Covid-19 gör ingen skillnad för vår verksamhet om det inte finns uppdrag och resurser att identifiera donatorer och tillvarata vävnader hos alla parter. Detta då grunden för hela vår verksamhet bygger på samarbete mellan flera arbetsteam. Det landstingskommunala självstyret avgör i vilken mån donationsmålet kan uppfyllas och därmed vilka väntetider som föreligger för hornhinnetrans-

plantationer. I dagsläget står Örebro för en dominerande andel av sjukvårdsregionens försörjning av hornhinnor, medan två regioner aldrig har identifierat några donatorer sedan transplantationslagen trädde i kraft 1996. Detta kan knappast bero på avsaknade potentiella donatorer utan bristande uppdrag och saknade resurser avsatta för detta i dessa regioner.

7. Övrigt

Förutom hela och skiktade hornhinnor tillhandahåller hornhinnebanken även sklera (senhinna, ögonvita) samt amnion (fosterhinna) som används som akut förband vid skador på ögat och autologa serumdroppar för patienter med torra ögonslemhinnor.